

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/53755>

Please be advised that this information was generated on 2021-03-06 and may be subject to change.

Publicatie	WPNR: Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie
Uitgever	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Jaargang	137
Publicatiedatum	04-03-2006
Afleveringsnummer	6656
Titel	Het nieuwe huwelijksvermogensrecht en het quasi-legaat Een suggestie op de valreep
Auteurs	Mr. F.W.J.M. Schols, Docent verbonden aan het Centrum voor Notarieel Recht van de Radboud Universiteit Nijmegen en estate planner te Nijmegen.
Samenvatting	Auteur gaat onder meer in op het vraagstuk of aan quasi-legaten, niet zijnde giften, de uitsluitingsclausule verbonden kan worden.
Paginanummers	155-156
Rubriek	Artikel

WPNR 2006(6656) Het nieuwe huwelijksvermogensrecht en het quasi-legaat Een suggestie op de valreep

Het nieuwe huwelijksvermogensrecht en het quasi-legaat Een suggestie op de valreep

Met de Tweede en Derde Nota van Wijziging[\[noot:1\]](#) zijn er belangrijke wijzigingen aangebracht op de eerdere wetgevingsplannen van de Minister betreffende de ‘derde tranche’ van wijzigingen van ons huwelijksvermogensrecht. Deze wijzigingen moeten worden toegejuicht, en brengen, naar ik mag hopen, de benodigde rust in het huwelijksvermogensrechtelijke wetgevingsvaarwater.[\[noot:2\]](#)

In het bijzonder was ik blij verrast met het feit dat is voorgesteld in art. 1:94 lid 2 onder c BW dat hetgeen wordt verkregen ingevolge art. 4:126 lid 2 onder a en c BW buiten de gemeenschap blijft. In art. 4:126 BW zijn, zoals bekend, de quasi-legaten neergelegd.

Omdat verkrijgingen uit hoofde van quasi-legaten in het algemeen niet gekwalificeerd kunnen worden als verkrijgingen ‘krachtens erfrecht’, vielen deze ook in het eerder voorgestelde systeem als zodanig niet buiten de huwelijksvermogensrechtelijke gemeenschap. Thans wel, en dit is ook verdedigbaar. Het quasi-erfrecht, te weten overeenkomsten die in hun feitelijke uitwerking op erfrecht lijken, verdient immers een gelijke behandeling als het erfrecht. Een niet (notarieel) juridisch geschoold persoon zal niet of nauwelijks het onderscheid zien tussen het geval dat hij verkrijgt krachtens legaat (eenzijdige rechtshandeling) of krachtens overeenkomst terzake des doods.

Art. 1:94 BW bepaalt thans dat de gemeenschap, wat haar baten betreft, alle tegenwoordige en toekomstige goederen der echtgenoten omvat, met uitzondering van goederen ten aanzien waarvan bij uiterste wilsbeschikking van de erflater of bij de gift is bepaald dat zij buiten de gemeenschap vallen. Een uitsluitingsclausule met betrekking tot de rechtshandelingen bedoeld in art. 4:126 BW lid 1 is mogelijk. De clausulering dient bij de gift plaats te vinden. Ook het quasi-legaat van art. 4:126 lid 2 onder b BW kan men clausuleren, gelet op het feit dat het element ‘gift’ een rol speelt.

De vraag komt vervolgens automatisch op of het ook mogelijk is de andere quasi-legaten, niet tevens zijnde giften, te clausuleren. Nu de quasi-legatenregeling in beginsel slechts ziet op de inkorting en vermindering in het erfrecht bestaat daar in het huidige systeem geen ruimte voor.

Ik pleitte in dit kader al eerder voor een faciliteit, vergelijkbaar met art. 4:129 BW betreffende de niet-opeisbaarheidsclausule, waarmee het mogelijk is om ook de quasi-legaten waarbij geen sprake is van een gift te kunnen uitzonderen van de gemeenschap.[\[noot:3\]](#)

Nu de wetgever met de aanpassing van art. 1:94 BW de betreffende quasi-legaten ook voor de nieuwe wettelijke gemeenschap van goederen per saldo als verkrijgingen krachtens erfrecht aanmerkt en uitsluit van de gemeenschap, lijkt het voor de hand te liggen dat de quasi-testateur ook zelf deze verkrijgingen moet kunnen clausuleren. Dit kan zinvol zijn indien de quasi-testateur wil voorkomen dat de verkrijger door het maken van huwelijkse voorwaarden de betreffende goederen alsnog gemeenschappelijk kan maken.[\[noot:4\]](#)

De voorgestelde uitsluitingsclausule in art. 1:121a BW luidt als volgt:

‘Goederen, alsmede de vruchten van die goederen, ten aanzien waarvan bij uiterste wilsbeschikking of bij de gift is bepaald dat zij buiten de gemeenschap vallen, blijven buiten de gemeenschap, ook al zijn echtgenoten bij huwelijkse voorwaarden overeengekomen dat krachtens erfopvolging bij versterf, making, lastbevoordeling of gift verkregen goederen dan wel de vruchten daarvan in de gemeenschap van goederen vallen.’

Tevergeefs zoekt men in dit voorgestelde artikel naar de bedoelde quasi-legaten. Ik zou de wetgever willen aanbevelen om, nu men bij het nieuwe systeem de verkrijgingen krachtens quasi-legaten, niet zijnde gift, van de gemeenschap uitsluit, de regeling van art. 1:121a BW hiermee in overeenstemming te brengen. De clausulering zou dan echter bij het aangaan van het quasi-legaat plaats moeten hebben en vanzelfsprekend niet ‘achteraf’ bij uiterste wilsbeschikking.

Overigens merk ik op dat men dient te beseffen dat de regeling van art. 4:126 BW slechts een regeling is die de rangorde tussen de diverse schuldeisers van de nalatenschap op orde houdt.

De vraag is dan ook in hoeverre men aan deze regeling andere rechtsgevolgen moet koppelen, bijvoorbeeld op het gebied van het huwelijksvermogensrecht.

Zit men evenwel op het huidige spoor dan is het in overweging te nemen om niet alleen art. 1:121a NBW aan te passen, maar het eveneens mogelijk te maken om goederen verkregen uit hoofde van een quasi-legaat (niet zijnde giften) onder een testamentair bewind te kunnen stellen.[\[noot:5\]](#) Bovendien is het dan gewenst om ook voor quasi-legaten de betalingsfaciliteit in het kader van de bedrijfsopvolging te bieden, zoals mogelijk is bij legaten op basis van art. 4:74 BW.[\[noot:6\]](#)

[\[1\]](#)

Wijziging van de titels 6, 7 en 8 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (aanpassing wettelijke gemeenschap van goederen), 28 867, TK (2005-2006), nr. 9 en nr. 12.

[2]

Zie hierover Van der Burght, Kanttekeningen bij de Tweede Nota van Wijziging derde tranche, FTV december 2005 en Van Mourik, Vereenvoudiging opent de weg naar nieuw wettelijk stelsel van huwelijksvermogenrecht, WPNR (2005) 6646.

[3]

F.W.J.M. Schols, Quasi-erfrecht met bindende elementen, diss. Nijmegen 2005, p. 112 en p. 232.

[4]

Vgl. HR 21 november 1980, NJ 1981, 193.

[5]

Zie art. 4:153 BW.

[6]

Zo zou aan de testateur in art. 4:129 BW de bevoegdheid kunnen worden gegeven in de uiterste wilsbeschikking vast te leggen dat de betaling van een opleg bij inkorting in termijnen kan plaatsvinden, indien en voor zover zonder de betaling in termijnen de voorzetting van het beroep of bedrijf in ernstige mate zou worden bemoeilijkt. F.W.J.M. Schols, Quasi-erfrecht met bindende elementen, diss. Nijmegen 2005, p. 143 e.v.

» [Help](#) Gebruiker: kunrecht (netwerk) » [Sluiten](#)

